Hanif ve İslam Kavramı

Genler ve kemikler bilimleri (Biyoloji ve Paleontoloji), insan türünün yaklaşık 55 milyon yıl önce hayvanlardan ayrıldığını gösteriyor. Sonra Hominid (insanımsı) nesiller olarak dokuz milyon yıl yaşamış ve 150 bin yıldır kültürlü ve soyut düşünebilen insan nesli manasına gelen Homo Sapiens olmuş ve yaklaşık elli bin senedir de konuşabiliyor. Homo Sapiens her ne kadar soyut düşünebilen bir beyne sahip de olsa bunu tam manası ile ancak son 12 bin senede becerebiliyor.

Bu 12 bin yıllık sürecin de altı dönemi vardır. 1) Dillerin dallanması ve evrimi. 2) İlk uygarlık dönemi. Bu iki dönem Âdem ile ifade edilir. Bilindiği gibi, Peygamber isimleri tarih değiller, birer dönemin ifadesi olan arketip kavramlardır. 3) Koyu bir mistik ve ruhanilik yanında belli bilimsel açılımlar dönemi. Bu dönemi bugün dahi bazı Türk ve Kızılderili kabilelerde mutlak Şamanizm olarak görüyoruz. İbrani gelenekte bu dönemin adı Şit ve Ah-Nuh'tur. Ah-Nuh'un diğer adı İdris'tir. Mısır, Yunan ve İran geleneğinde bu ikisinin ismi Azimon ve Hermes'tir. Bu üçüncü dönem dahi Buzul çağı öncesidir. Yani Tufan öncesi. Hemen hatırlatalım ki Tufan umumi değildir, çünkü umumi bir tufan fizik ilmine aykırı olur. Buzul çağı sonrası artık insanlar yerleşme merkezlerini kuruyor. Belli bir inanç ve kurallarla birçok peygamber ortaya çıkıyor. Bu 4. Dönemdeki peygamberlerin hepsinin kollektif ismi Nuh'tur. Nuh ilk elçi Peygamberdir. Bu dönemde, bizim bildiğimiz manada din başlıyor. (Kur'an, 4/163; 42/13) Bu Peygamberlik dönemi 950 sene sürmüştür. (Tevrat ve Kur'an)

Din; iman-akıl, dünya-ahiret, madde-mana, ruh-beden, fakir-zengin, kadın-erkeği beraber yürütmek olduğundan ve o dönemlerde insanlık çok gelişmediğinden, Şit ve İdris'in ruhani öğretileri insanlığa tamamen hâkim olmuş. Nihayet Nuh döneminin sonunda İbrahim gelinceye kadar. (Saffat suresi) İbrahim ilk Müslümandır. (Enam Suresi) İslam, kelime olarak, ruh-beden gibi sayısız zıtları barıştırıp orta yolda (sırat-ı müstakimde) birleştirmek demektir: (5. Dönem). Şit ve İdris peygamberleri benimseyenlerin ismi Sabiilerdir. Dinin başarılı hali olan İbrahim dininin ise ismi Haniflik ve İslam'dır. Gerek Sabiilik ve gerek Haniflik kelimeleri; her ikisinin de manası, yoğun bir şekilde bir noktaya meyletmektir. Sabiilik soyuta ve ruhaniliğe yani başta beden olmak üzere somut olan her şeyi bırakıp ruha yoğunlaşmaktır. Haniflik ise başta iman ve akıl olmak üzere bütün zıtları orta noktada birleştirip barıştırmak demektir. İslam, kelime olarak, barıştırma demektir. 6. Dönem ise Musa Dönemidir. Bunda devlet var, hukuk var, düzen var. Bunun Kur'an'daki diğer ismi ise Yahudiliktir. Burada beş noktaya değinmek gerekli oldu. Şöyle ki:

1) Allah'ın insanlıktan beğendiği inanç hali İslam'dır. İslam'ın bir ismi de Müsamahalı Dindir. (Maide, 3)

2) Ruhanilik, züht ve ruhbanlık Allah'ın yasallaştırdığı bir şey değildir. Fakat insanlığın bir birikimidir, isteyen o noktaya yönelebilir. Gereğini yapmak şartıyla... (Hadid Suresi)

3) İslam denilen denge dininin varlıktaki ismi Biyolojidir. Biyoloji, fizik ve metafiziğin orta noktasıdır. Canlılıktır. Hayatı, varlığı ve medeniyeti her iki kanadı ile yaşamaktır. Bilimsel Medeniyetin başka bir ifadesidir.

4) Bu İslam ve Haniflik dininin diğer bir ismi de Müsamahalı Hanifliktir…. Evet Allah'ın insanoğlundan (Âdemden) istediği, mal ve mülkle ve cinsellikle ebedileşme değildir. Ruhani ve soyut değerler olarak ebedileşmesidir. Evet, Ademiyet ile ifade edilen ilk nesil insanların Hümanizm gerçekliğini yaşamaları için cinsellik, dil ve ruhanilik önce gerekli idi.

5) Gerek Sabiilik ve gerek Haniflik kelimeleri bazı kaynaklarda sapıklık olarak ifade edilmiştir. Çünkü insanlığın büyük çoğunluğunun kurulu düzeni şirk ve Putperestlik idi. Dolayısıyla Ruhanilik ve İslam halleri, o kurulu düzenin dışına çıkmak oluyordu.

Kur'an İslam ve Hanifliği önceliyorsa da zor zamanlarda Mekke Dönemi yani İsa gibi yani ruhani yaşamayı kabul ediyor ve de tavsiye ediyor. (Saffat Suresi Meal Tefsirime bakınız.) Kur'an'da Hanif kelimesi 12 sefer geçiyor. İkisi bu dediklerimize kuvvetli bir delildir, aynen buraya alıyorum:

"İbrahim, Yahudi (maddi düzeni savunan) ve Hristiyan (ruhani-ahiret hayatını savunan) değil idi. Fakat o Hanif ve Müslüman idi. Mekkelilerin sandığı gibi putperest de değildi." (3/67)

"Vahiy diliyle de ki: Beni yetiştiren Rabbim bana orta yolu gösterdi. O Yol ki İbrahim'in hayat çizgisidir, İbrahim, Müslüman ve Hanif olarak yaşadı ve asla Putperest olmadı." (6/161)

Bir Özet: Bu notlardan anlaşılan, Âdem dil ve medeniyet dönemi demektir. Şit (Şaz) olağanüstülükler gösteren ruhanilik dönemidir. İdris, ders ve ilim dönemi demektir. İdris'in Tevrat'taki ismi Ah-Nuh'tur. Bu kelime ise dinin kardeşi manasına gelir. Evet İlim, dinin kardeşidir. Nitekim Nuh, dini düzen demektir. İbrahim dengeyi getirmekle, kaliteli dönem demektir. Musa devlet, hukuk ve şeriat demektir.

Bu izahlardan anlaşılan, Ruhanilik ve maddilik yaz ve kışını İbrahim gibi birleştirmek; hayatı bahar yapmak demek oluyor. Ancak Musa ve Yahudilik, hayatı Cennet yapmayı vadediyor. Evet Yahudilik bütün peygamberlerin mirası üzerine kurulan din, devlet, hukuk, bilim, sanayi ve felsefe demektir. Tevrat, 40 bin ayetiyle bunu garantiliyor. Tekvin, 2. Bap bu cenneti Adem'e (insanoğluna) vadediyor. Şöyle ki:

"Henüz yeryüzünde bir kır fidanı (işe yarar doğal bir oluşum) yoktu. Ve bir kır otu (doğal bir ilke) bitmemişti. Çünkü geliştirici Allah, yeryüzüne (vahiy) yağmurunu yağdırmamıştı. Toprağı iş lemek (ziraatçılık yapmak) için adam (medeni insan) yoktu. Fakat insanların ihtiyaç buğusu yerden yükseldi. Toprağı ıslattı. O ıslak topraktan adam (medeni insan) oldu. Allah onun burnuna hayat nefesini (vahyi) üfledi. O medeni insan, yaşayan sürekli bir medeniyet oldu. Allah Mezopotamya'yı (Doğuyu) bir bahçe yaptı. O medeni insanları oraya yerleştirdi. Oraya üç ağaç dikti. A) Görünümü güzel (fiziki) ve yenilmesi güzel (kimyevi) bir ağaç. B) İyi ile kötüyü ayırt etme ağacı (bilim, akıl ve soyut metafizik felsefe) C) Bir de cennetin ortasında (yani fizik ve metafizik ortası olarak) Biyoloji özellikle cinsellik ağacını dikti. Diğer iki ağaçtan yemek varken bundan yemeği yasak etti. Çünkü Allah insanoğlunun biyolojik olarak değil de ruhani olarak ebedileşmesini istiyor." (Tekvin, 2 ve 3. Bap, Ayet: 4-9 ve 3)

Demek Musevî medeniyet, İbrahimî medeniyetten üstündür. Zaten Muhammed Peygamber: Beni Musa'dan üstün tutmayın, kıyamet günü o benden önce dirilecektir, dedi. (Buhari, Enbiya, 34) Nitekim yirminci asır tam da bunu yaşıyor. Ama maneviyat ve ruhanilik kanadı demek olan Harun eksiktir, bu medeniyette. Kabalacılar onu temsil etmeye çalışıyor. Ama Tevrat'ın bilimselliğini ve Musa'nın hukukunu ihmal ettikleri için yine bu medeniyet uçamıyor, bir kanadı kırık kalıyor. Ve İsa ise bu iki kanadı birleştiren Mesih'tir. Fakat Kilise, iyi ile kötülüğü ayırt etme ağacını (bilimi) kaybettiği için fizik ve kimyevi oluşumları da kaybetmiştir. Ayrıca Kilisede Cinsellik ağacı (aile hayatı) hiç olmadı.

Demek günümüz insanı, geçmiş ve geleceği bir bütün olarak ele almalı. Medeniyetin bütün ilke ve yapısal kavramlarını işletmeli, denge füzesiyle sonsuz soyut alemlere uçmalıdır. Yoksa çok eksiğimiz ve çok sıkıntılar var. Galiba İbrahimî geleneğin iki kolu olan Yahudi-Müslüman savaşı kadar absürt hiçbir şey yoktur bugünkü dünyada.

Son Not: Bu kısa anekdotları başta fen ilimlerinden, Kur'an ve Tevrat'tan, hadis kitaplarından ve Şehristanî'nin Dinler ve İnançlar Tarihi kitabından, Diyanet Ansiklopedisinden özetledim. Fakat yorumlar bana ait.

02.11.2023

Bahaeddin Sağlam